

18 Nisan 2015

LGBTİ Mahpuslar Konulu Toplantı

Yer: Cezayir Toplantı Salonu

Katılımcılar

1. Ali Can Kalan – Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği
2. Aras Güngör – Trans Danışma Merkezi Derneği (T-Der)
3. Arzu Çakmaklı –Limbo Consept
4. Ayşegül Algan – Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST)
5. Ayşegül Şahinkaya – Açık Toplum Vakfı
6. Başak Ekinci – CİSST
7. Berivan Korkut –CİSST
8. Beyza Bilal – Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV)
9. Coşkun Yanat – Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans, İnterseks Bireylerin Aileleri ve Yakınları Derneği (LİSTAG)
10. Emre Barça – Ruh Sağlığında İnsan Hakları Girişimi (RUSİHAK)
11. Esmâ Saçı
12. Eva Tanz – CİSST
13. Ezgi Şeref – Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPoD)
14. Ferit Etçi – Queer Adana
15. Fırat Söyle – SPoD
16. Hilal Başak Demirbaş – CİSST-SPoD
17. İsmail Adıgüzel – Queer Adana
18. Meltem Cantürk - RUSİHAK
19. Mustafa Eren –CİSST
20. Öykü Ay
21. Özlem Günel Tekşen – Ankara Bürosu Gelincik Merkezi
22. Sefa Yasin Erkaymaz – Pozitif Yaşam Derneği
23. Selçuk Çelik –Lambda İstanbul
24. Sezen Yalçın – SPoD
25. Şehnaz Layıkel –RUSİHAK
26. Zeynep Alpar – CİSST

ALINAN KARARLAR

- **Dilek İnce Giysi Bankası** mahpus LGBTİ'lere, Ankara'da yaşayan translara, mülteci LGBTİ'lere, ihtiyaç sahibi LGBTİ'lere giysi yardımı yapıyor. Derneklerden gelen mektuplar üzerine ihtiyaçlar gönderiliyor. Güncel olarak 9 ayrı hapisanedeki LGBTİ'lerle iletişimdeler. Maddi sıkıntı yaşayan LGBTİ mahpuslar için de dayanışma partileri düzenliyorlar. Maltepe ve Eskişehir LGBTİ mahpusların yoğun olduğu hapisaneler. Eskişehir hapisanesinde LGBTİ mahpus sayısının artmasıyla atölyelerden yararlanma imkânı bulmuşlar. Yaptıkları eşyaları, aksesuarları Pembe Hayat'a gönderiyorlar, Pembe Hayat satıyor ve elde edilen geliri mahpuslara gönderiyor. Maltepe Hapishanesi'ndeki sosyal çalışmacılarla iletişim halindedir. Mahpusların eksikleri ve ihtiyaçları bu yolla da öğreniliyor. Dernekler, aktivistler, yardım etmek isteyen kişiler ihtiyaçları Pembe Hayat'a gönderiyorlar. Pembe Hayat sınıflandırıyor ve belirli zamanlarda mahpuslara gönderim yapıyor, fakat şehir içi kargo gönderimlerinde sıkıntılar yaşanıyor ve bu durum kargo yasağı ile açıklanıyor.

Bu durum özelinde kargo yasaklarıyla ilgili basın açıklaması metni oluşturulabilir, uygulama eleştirilebilir.

- **Limbo Concept** Eskişehir Hapishanesi'nden 12 LGBTİ mahpus ile görüşüyor. Mahpuslardan boncuk, takı vs geliyor. Ürünlerin eski tip olması, renklerin "moda dışı" kalması nedeniyle ürünler satılmıyor.

Mahpuslara farklı ürünler gönderilebilir, bileklik gibi daha kullanışlı ürünler yapmaları önerilebilir. Böylelikle ürettikleri eşyalardan daha çok para kazanmaları ve hapisanedeki ihtiyaçlarını karşılamaları sağlanabilir.

- **Ruh sağlığı** alanında kurumdan kuruma değişen standartlar ve işleyişler var. Hapishane idarelerinin keyfi uygulamaları olabiliyor.

Çalışmanın katılımcıları LGBTİ mahpusların yaşadığı sorunlar ve hak ihlallerine karşı Meclis İnsan Hakları Komisyonu'na, Türkiye İnsan Hakları Kurumu'na, İl İnsan Hakları Kurulu'na, İl Cezaevleri İzleme Kurulu'na ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne başvuru yapabilirler.

- Mahpusların durumunu öğrenmede önemli araçlardan biri **bilgi edinme başvuruları**. <https://ozelihtiyaclimahpuslar.wordpress.com/> adresinde bilgi edinme başvuruları hakkında detaylı bilgilendirme yer almakta.

Katılımcılar yapmış oldukları bilgi edinme başvurularını mail grubunda paylaşabilir, soru ve cevaplar ağı dahil olabilir.

- **Yapılması planlanan LGBTİ hapishanesi** hakkında mimari olarak bilgilendirme yapılmadı. Hapishanelerde cinsel aktivitenin yasak olması nedeniyle LGBTİ'lerin birlikte bir koğuştta kalması sorun olabilir. İnşa edilecek hapishanenin tek kişilik hücrelerden mi oluşacağı, belirli saatlerde mi bir araya geleceklerini öngöremiyoruz. Bilgi edinme başvurularında 95 LGBTİ mahpustan söz ediliyor. Hapishanenin 350 kişilik olacağı düşünülürse LGBTİ'lerin dışında kimlerin bu hapishaneye getirileceği bilinmiyor.

Planlanan LGBTİ hapishanesi ile ilgili daha fazla bilgi edinme başvurusu yapılabilir.

- **Avukatlar** vekâletname olmaksızın bir mahpusla 3 kere görüşme hakkına sahipler. Hapishanedeki LGBTİ'lerin durumunu öğrenebilmek için avukatların birebir görüşe gitmesi gerekiyor.

LGBTİ mahpusların karşılaştıkları sorunlar üzerine avukatların görüşe gitmesinin takibi mail grubu üzerinden yapılabilir.

- **Baroların** avukat atama ve süreçlerin hızlandırılması üzerine farklı uygulamaları olabilmekte.

Kurumlar özelinde yaşanan farklı uygulamaların mail grubu ile aktarımı yapılabilir, bilgilerin ortaklaştırılması ile barolara da geri bildirimler yapılabilir.

- **Hapishane ile STÖ İşbirliği:** İtalya yasalarına göre, STÖ'lerin hapishanelerde çalışmaları onların görev ve sorumluluğu.

STÖ'lerin hapishanelere girebilmeleri için bağımsız izleme gruplarının oluşması sağlanabilir. Konuyla ilgili yasa değişiklikleri yapılması için çalışılabilir.

Hapishanelerde STÖ'lerin çalışabilmesine, atölye yapabilmesine izin verildiğinde keyfi uygulamalar takip edilebilir, üzerine gidilebilir. Sivil toplumun hapishaneleri denetlemesi ile bu gibi durumların önüne geçilebilir, gölge raporlar yazılabilir.

Ayrıca...

- Elimizdeki verileri Bakanlık ve Müdürlükler'e iletirken somut öneriler ile gidilebilir. Örneğin atölyelerin artırılması, çeşitlendirilmesi iyi örneklerle birlikte sunulabilir. Bu önerilerde mahpusların alacağı ücretler, mahpusun çalışma hakkının kendi inisiyatifinde olması, çalışan ve çalışmayan kişiler arasında statü farkı olmaması gibi konular birlikte tartışılabilir. LGBTİ mahpus yapmış olduğu takılardan atölyelere göre daha çok ücret alıyor olabilir. Atölye isterken tüm ayrıntılarıyla düşünmek gerekiyor.

Toplantı katılımcılarıyla birlikte oluşturulacak mail grubu üzerinden hızlı karar alınabilir, basın açıklamaları yapılabilir, LGBTİ mahpusların ihtiyaçları dolaşıma sokulabilir.

GÖREV PAYLAŞIMI

Sağlık

* Hapishanelerde başta LGBTİ'ler olmak üzere birçok mahpus HIV sebebiyle çeşitli ayrımcılık ve engellerle karşılaşılıyor. Kantin kullanımından, havalandırmaya çıkarılmalarına, iş atölyelerine kadar... Ring araçlarının bulunamaması durumunda ilaç dozlarının artması, doktora ulaşmasının engellenmesi gibi durumlarla karşılaşılıyor. İnfaz Koruma Memurları'nın da konuyla ilgili bilgisinin olmaması ayrımcı tutumlar geliştirmesine neden oluyor. Ailesi Pozitif Yaşam'a ulaşan bir mahpus üzerinden dernek İzmir Aliağa'da hapishane personeline eğitim vermiş.

Pozitif Yaşam ile birlikte HIV konusunda hapishane personellerine eğitim verilebilir. Pozitif Yaşam'da bulunan HIV Pozitif ve AISD'li mahpuslar özelindeki kitapçık Türkiye koşullarına göre düzenlenebilir ve güncellenebilir. Pozitif Yaşam mektuplaşma faaliyetlerini sürdürerek mahpusların güncel durumlarını öğrenebilir. **Pozitif Yaşam?**

Yine benzer bir durum ruh sağlığı için düşünülebilir. **RUSİHAK?**

* Cinsiyet geçiş süreçleri farklılıklar gösteriyor. 18 yaşındaki trans ile 40 yaşındaki trans süreci aynı şekilde yaşamıyorlar. Farklı ayrımcılık durumlarından geçen kişilerin de aynı

şekilde geçiş süreçleri değişiyor. T-der'e ulaşan trans erkek danışanlar hormona erişim sorunları yaşıyorlar. Hapishanelerdeki trans erkekler saçını kestirdiği için, maskülen olduğu için veya atölyelere katılmak istemediği için ceza alabiliyorlar. Geçiş sürecinde, sağlık hizmetlerine erişimde de sorunlar yaşıyorlar. Geçiş süreci gibi konularda devletin kaynaklarına ihtiyacımız yadsınamaz. Sağlık alışanlarının bu alanlarda eğitim almaları önemli. STK'ların erişemediği durumlarda devletin farklı kurumlarıyla işbirliği yapılabilir.

Cinsiyet geçiş sürecinin nasıl başlatılacağına dair bir metin hazırlanabilir. SPoD'dan trans terapi toplantılarını örgütleyen Hayat ile Hilal geçiş süreci üzerine bir yayın hazırlayacaklar. Hilal hapishane özelinde geçiş sürecini hazırlayacak. Bu metin hapishane kütüphaneleri ve mektuplar aracılığıyla translara ulaştırılabilir. Hilal

Eğitim

* Hapishane idaresine ve çalışanlarına hitaben, LGBTİ mahpuslara özgü durumları kapsayacak (geçiş süreci, hormon kullanımı, özel ihtiyaçlar vb.) bir eğitim paketi hazırlanabilir ve bu paket Adalet Bakanlığı'na sunulabilir.

Bu kitapiğin hazırlanmasında alanında uzman dernekler birlikte çalışarak ortak bir çalışma haline getirebilirler. T-Der, Pozitif Yaşam, SPoD, Pembe Hayat?

Kamu Kurum ve Kuruluşlarıyla İşbirliği

* LGBTİ mahpusların durumlarını iyileştirmek için çeşitli kamu ve kuruluşlarla bir araya gelerek birlikte neler yapılabilereği üzerine konuşulabilir.

Türk Tabipler Birliği, Ankara Tabip Odası, Hacettepe Üniversitesi, Hemşireler Derneği, Psikiyatri Derneği ve TODAP'la çalışmalar yürütülebilir. Hapishanelerde alışan psikolog ve sosyal alışmacılarla da iletişime geçilebilir.

Aile hekimleri için bir broşür oluşturarak tüm hapishanelere gönderilmesi sağlanabilir. Böylelikle doktorlar LGBTİ mahpuslarla karşılaştığında broşürden yararlanabilir. İleriye dönük olarak aile hekimleriyle bölgesel toplantılarda bir araya gelmenin ve seminerler verilme yolları düşünülebilir.

Veri Havuzu:

* LGBTİ mahpusların durumlarıyla ilgili tutulacak verilerin standart hale getirilmesi ve bir veri havuzu oluşturmak önemli.

Toplantı katılımcılarıyla birlikte verilerin nasıl toplanacağı, nasıl sınıflandırılacağı, nasıl taleplerin geldiği, hangi konularda nasıl danışmanlık istedikleri üzerine bir veri havuzu oluşturulabilir. Bu verilerin nasıl paylaşılacağı, ne kadarının dışarıya açılacağı, hangilerinin 3. kişilerle paylaşılmayacağı, veri paylaşımı ile ilgili ne tür etik ilkeler belirlemek gerektiği tartışılıp yöntem belirlenebilir.

Bu durum mektuplar özelinde de yapılabilir. Mektuplar için birkaç soru oluşturarak mektubun nereden, kimden, hangi konu hakkında geldiği üzerine bir bilgi havuzu oluşturulabilir. Bu havuz ile ağ daha güçlü hale gelebilir, Ağ'daki örgütlerle yeni projelere adım atılabilir. Tüm ağ katılımcıları?

Hukuk

* Bu çalışmanın hedeflerinden birini de LGBTİ Mahpus Hakları El Kitabı'nın yazılması. Bu el kitabı bir zorunluluk. Çoğu LGBTİ mahpus, haklarını ve bu hakları nasıl kullanabileceğini, bu hakları için nereye, nasıl başvuru yapabileceğini bilmiyor.

Oluşturulacak veri havuzuyla bilgiler toplanabilir, "LGBTİ Mahpuslar Hak İhlalleri Raporu" nun hazırlanması için adımlar atılabilir. Ezgi ve Hilal?

Medya

* Limbo Consept LGBTİ mahpusların yaptığı el işlerini satıyor ve mahpuslara elde edilen geliri iletiyor.

LGBTİ dernekleri ve oluşumlar Limbo Consept'in yapmış olduğu çalışmaları, ürünleri kendi sitelerinde paylaşabilir, görünür olmasını sağlayabilir. bu konuda Limbo Consept ile röportajlar yapılabilir. Tüm ağ katılımcıları?

* CİSST'in "Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar Projesi" dahilinde hazırlanan <https://lgbthapiste.wordpress.com/> LGBTİ mahpuslardan gelen mektupların, haberlerin, makalelerin ve birçok materyalin olduğu bir blog haline geldi.

Blog katılımcıların katkılarıyla lgbti mahpuslar için ortak bir zemin haline getirilebilir. Blog katılımcıların kullanımına açılabilir. Ağ katılımcıları?

* Çalışmaların basın ve medya ayağı oluşturulabilir. Kamu spotu şeklinde videolar çekilebilir. Bu konuyla ilgili üniversite bölümleri, öğrenci kulüpleriyle birlikte çalışmalar yapılabilir.